

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Holger Danske.

Citation: Andersen, H. C.: "Holger Danske.", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 98. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr02val-shoot-workid71526/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Holger Danske.

[49]

Der er i Danmark et gammelt Slot, som hedder *Kronborg*, det [45] ligger lige ud i Øresund, hvor de store Skibe hver Dag seile forbi i hundrevis, baade engelske, russiske og preussiske; og de hilse med Kanoner for det gamle Slot: »bum!» og Slottet svarer sigjen med Kanoner: »bum!» for saaledes sige Kanonerne »god Dag!» »mange Tak!» – Om Vinteren seile der ingen Skibe, saa ligger Alt med Is lige over til det svenske Land, men det er ordenlig ligesom en heel Landevei, der vaier det danske Flag og det svenske Flag, og danske og svenske Folk sige hinanden: »god Dags», »mange Tak!» men ikke med Kanoner, nei med venligt Haandtag, og den ene henter Hvedebrød og Kringler hos den anden, for fremmed Mad smager bedst. Men Pragten i det Hele er dog det gamle *Kronborg* og under det er det at *Holger Danske* sidder i den dybe mørke Kjelder hvor Ingen kommer, [46] han er klædt i Jern og Staal og støtter sit Hoved paa de stærke Arme; hans lange Skjæg hænger ud over Marmorbordet hvori det er voxet fast, han sover og drømmer, men i Drømme seer han Alt hvad der skeer heroppe i Danmark. Hver Juleaften kommer en Guds Engel og siger ham at det er rigtigt, som han har drømt, 20 og at han godt kan sove igjen, for Danmark er endnu ikke i nogen ordenlig Fare! men kommer det i een, ja, saa vil den gamle *Holger Danske* reise sig saa Bordet revner, naar han trækker Skjægget til sig! saa kommer han frem og slæzer saa det høres i alle Verdens Lande. 25

Alt dette om *Holger Danske*s sad en gammel Bedstefader og fortalte sin lille Sønnesøn og den lille Dreng vidste, at hvad

m Collin 86, 4^e I: 18. 2 bl., foliøret 14–15. Den manglende overskrift har været bl. 18, se n.L. Elverhøi s. 79.

A NE 3–45 s. 45–52 (Bibl. 472).

B EP–50 s. 56–101 m. 2 ill. B² EP–54.

C SS 18–65 s. 74–79.

D EWP 2–63 s. 62–68 m. 2 ill.

10 hinanden] hverandre D. 12 venligt] ærligt m. 17 hvori] hvor D.

Bedstefader sagde, det var saudit. Og mens den Gamle sad og fortalte, saa snittede han paa et stort Træbillede, det skulde forestille *Holger Danske* og stilles forud paa et Skib, for den gamle Bedstefader var Billedsnitter, og det er saadan en Mand, som
5 skjærer ud til Skibenes Gallioner, efter som hvert Skib skal kaldes, og her havde han udskåret *Holger Danske*, der stod saa
[47] rank og stolt med sit lange Skjæg og holdt i den ene Haand det brede Slagsværd, men støttede den anden Haand paa det danske Vaaben.

10 Og den gamle Bedstefader fortalte saa meget om mærkelige danske Mænd og Qvinder, at den lille Sønneson tilsidst syntes, at nu vidste han ligesaa meget, som *Holger Danske* kunde vide, der jo dog kun drømte derom; og da den Lille kom i sin Seng, tænkte han saa meget derpaa, at han ordenlig knugede sin Ha-
15 ge til Sengedyngen og syntes at han havde et langt Skjæg, der var voxet fast i den.

Men den gamle Bedstefader blev siddende ved sit Arbejde og snittede paa den sidste Deel deri, det var det danske Vaaben; og nu var han færdig, og han saae paa det Hele og han tænkte paa
20 Alt, hvad han havde læst og hørt og hvad han i Aften havde fortalt den lille Dreng; og han nikkede og tørrede sine Briller, satte dem paa igjen og sagde: »Ja i min Tid kommer nok ikke *Holger Danske!* men Drengen der i Sengen kan maaskee faae
25 ham at see og være med naar det rigtigt gjælder,« og den gamle Bedstefader nikkede, og jo mere han saae paa sin *Holger Danske*, des tydeligere blev det ham at det var et godt Billede han der
30 havde gjort; han syntes ordenlig at det fik Couleur, og at Hær-
[48] nisket skinnede som Jern og Staal; Hjerterne i det danske Vaaben bleve mere og mere røde og Løverne sprang med Guld-
30 kroner paa.

»Det er dog det deiligste Vaaben nogen i Verden har!« sagde den Gamle. »Løverne ere Styrke og Hjerterne ere Mildhed og Kjerlighed!« og han saae paa den øverste Løve og tænkte paa Kong *Knud*, der bandt det store England til Danmarks Konge-
35 stol, og han saae paa den anden Løve og tænkte paa *Waldemar*, som samlede Danmark og betvang de vendiske Lande; han saae paa den tredie Løve og tænkte paa *Margrethe* som forenede Danmark, Sverrig og Norge; men idet han saae paa de røde Hjerter, saa skinnede de endnu stærkere end før, de bleve til Flaammer
40 som bevagede sig, og hans Tanke fulgte hver af dem.

1 mens[medens D. 8 anden Haand] anden C, anden Haand D. 24 gjælder,]
* mgl. A.

Den første Flamme førte ham ind i et snevert mørkt Fængsel; der sad en Fange, en dejlig Qvinde, Christian den Fjerdes Datter: *Eleonore Ulfeld*; og Flammen satte sig som en Rose paa hendes Bryst og blomstrede sammen med hendes Hjerte, hun den sødeste og bedste af alle danske Qvinder. 5

»Ja, det er et Hjerte i Danmarks Vaaben!« sagde den gamle Bedstefader.

Og hans Tanker fulgte Flammen, som førte ham ud paa Havet, hvor Kanonerne buldrede, hvor Skibeene laae indhyllede i Røg; og Flammen hæftede sig som et Ordensbaand paa *Hvitfeldts* Bryst idet han til Flaadens Frelse sprængte sig og sit Skib [49] i Luften.

Og den tredje Flamme førte ham til Grønlands usle Hytter hvor Præsten *Hans Egede* stod med Kjerlighed i Ord og Gjerning, Flammen var en Stjerne paa hans Bryst, et Hjerte til det danske Vaaben. 15

Og den gamle Bedstefaders Tanker gik foran den svævende Flamme, thi hans Tanke vidste hvor Flammen vilde hen. I Bondedoktors fattige Stue stod *Frederik den Sjette* og skrev sit Navn med Kridt paa Bjelken; Flammen bævede paa hans Bryst, bævede i hans Hjerte; i Bondens Stue blev hans Hjerte et Hjerte i Danmarks Vaaben. Og den gamle Bedstefader førrede sine Øine, for han havde kjendt og levet for Kong Frederik med de sølvvide Haar og de sørlige blaae Øine, og han foldede sine Hænder og saae stille frem for sig. Da kom den gamle Bedstefaders Sønnkone og sagde at det var siløigt, nu skulde han hvile, og at Aftenbordet var dækket. 25

»Men deilig er det dog hvad Du der har gjort, Bedstefader!« sagde hun. »Holger Danske og hele vort gamle Vaaben! – Det er ligesom om jeg havde seet det Ansigt før!« 30

»Nei det har Du nok ikke!« sagde den gamle Bedstefader, »men jeg har seet det, og jeg har stræbt at snitte det i Træ, saaledes som jeg husker det. Den Gang var det, da Englænderne laae paa Rheden, den danske anden April, da vi viste vi vare gamle Danske! Paa »*Danmark*« hvor jeg stod i *Steen Billes* Eskadre, havde jeg en Mand ved min Side; det var, som Kuglerne vare bange for ham! lystig sang han gamle Viser og skjød og stred, som var han meer end et Menneske. Jeg husker hans Ansigt endnu; men hvorfra han kom, hvorhen han gik, veed ikke jeg, veed Ingen. Jeg har tidt tænkt, det var nok gamle 40

3 Eleonore] Eleonora BB², Eleonora C, Eleonora D.

Holger Danske selv, der var svømmet ned fra Kronborg og hjalp os i Farens Stund; det var nu min Tanke og der staaer hans Billede!»

Og det kastede sin store Skygge heelt op ad Væggen, selv noget hen ad Loftet, det saae ud, som var det den virkelige *Holger Danske* selv, som stod der bag ved, for Skyggen rørte sig, men det kunde da ogsaa være fordi Flammen i Lyset ikke brændte stadigt. Og Sønnekonen kyssede den gamle Bedstefader og førte ham hen i den store Lænestol foran Bordet, og hun og hendes Mand, som jo var den gamle Bedstefaders Søn og Fader til den lille Dreng der laae i Sengen, sad og spiste deres Aftenmad, og [52] den gamle Bedstefader talte om de danske Løver og de danske Hjerter, om Styrken og Mildheden, og ganske tydeligt forklarede han at der var endnu een Styrke foruden den der laae i 15 Sværdet og han pegede paa Hylden hvor der laae gamle Bøger, hvor alle *Holbergs* Comedier laae, de som saa tidt være læste, for de vare saa moersomme, man syntes ordenlig at kjende alle de Personer deri fra gamle Dage.

»See, han har ogsaa vidst at hugge!» sagde den gamle Bedstefader; »han har hugget det Gale og Kantede af Folk saa langt han kunde!» og gamle Bedstefader nikkede hen til Speilet, hvor Almanaken stod med det »Rundetaarn« og saa sagde han: »*Tyge Brahe*, han var ogsaa een, som brugte Sværdet; ikke til at hugge i Kjød og Been, men hugge en tydeligere Vei op imellem 20 alle Himlens Stjerner! – Og saa han, hvis Fader var af min Stand, den gamle Billedsnitters Søn, han vi selv have seet med det hvide Haar og de stærke Skuldre, han som nævnes af alle Verdens Lande! ja han kunde hugge, jeg kan kun snitte! Jo, *Holger Danske* kan komme paa mange Maader, saa at der i alle 30 Verdens Lande høves om Danmarks Styrke! Skal vi saa drikke *Bertels* Skaal!»

Men den lille Dreng i Sengen saae tydeligt det gamle Kronborg med Øresund, den virkelige *Holger Danske* som sad dybt dernede med Skjægget voxet fast i Marmorbordet og drømte om [52] Alt hvad der skeer her oppe; *Holger Danske* drømte ogsaa om den lille fattige Stue, hvor Billedsnitteren sad, han hørte Alt hvad der blev talt og nikkede i Drømme og sagde:

»Ja, husk kun paa mig I Danske Folk! behold mig i Tanke! jeg kommer i Nødens Time!»

40 Og udenfor *Kronborg* skinnede den klare Dag og Vinden bar

8 stadigt] stadig B. 40 Dag] Maaned m.

Jægerhornets Toner over fra Nabolandet, Skibene seilede forbi og hilsende: »bum! bum!» og fra *Kronborg* svarede det: »bum! bum!» men *Holger Danske* vaagnede ikke hvor stærkt de skjæde, for det var jo bare: »god Dag!» – »Mange Tak!» Der skal skydes anderledes før han vil vaagne; men han vaagner nok, for der er Krummer i *Holger Danske!*